

Az alma integrált növényvédelmi technológia 2005. évi tapasztalatai

Sallai Pál és Fekete Zoltán

Gyümölcsstermesztési Kutató és Szaktanácsadó Kht, Újfehértó.

e-mail: pal.sallai@freemail.hu

A Nemzeti Vidékfejlesztési Tervben meghirdetett Agrárkörnyezet Gazdálkodási Program fokozott igényeket támaszt az integrált növényvédelem módszereinek fejlesztésével és a szaktanácsadással szemben. Az MTA NKI, valamint a Sz. Sz. B. Megyei Növény és Talajvédelmi Szolgálat több éves együttműködése is ezt a célt szolgálja. A fejlesztési vizsgálatok mellett figyelemmel kísérjük a termesztés által felvetett problémákat is, amelyek megoldását igyekszünk beépíteni éves programjainkba.

Az integrált növényvédelem 2005. évi legfontosabb jellemzője, hogy a környezetkímélő védekezéshez termelői szinten is rendelkezésre állnak a kártevők és kórokozók megfigyeléséhez, a kártételi küszöbértékek megállapításához szükséges módszerek és eszközök, pl. az attraktáns csapdák, a levél és gyümölcs vizsgálatához, valamint a mikroklíma méréséhez szükséges műszerek. Mégis, a legtöbb gondot a rejtett életmódot folytató kártevők, elsősorban az **almamoly** elleni hatékony védekezés megvalósíthatósága jelenti. Az integrált termesztésben alap növényvédő szernek számító kontakt kitinszintézisgátló készítmények a tojásrakó nőstényre hatástalanok, a gyümölcs belsejében károsító lárvákat pedig már nem érik el. A termésritkítás hiánya miatt a csokrosan kötődő gyümölcsök belső- (a növényvédő szerektől védett) oldalán a lepkék zavartalanul rakják tojásaikat, s a kikelő lárvák szabadon károsítják a gyümölcsöt. A természetők nagy része a kártétel megakadályozása és a hatás-spektrum szélesítése érdekében kombinációban használja a „zöldkategóriás” fejlődés gátló készítményeket a „sárgakategóriás” szervesfoszforsav észter tartalmú szerekkel. Ez a megoldás azonban fokozza a környezetterhelést és a költségnövelés miatt sem kívánatos.

A **kaliforniai pajzstetű** kártételi küszöböt meghaladó terjedését a korszerű fiatal almaültetvényekben (pl. Újfehértón is) sokan az integrált technológiával hozzák összefüggésbe. Ezzel szemben a kártevő erőteljes fellépésének okai: a lárvarajzás megfigyelésének és így a védekezésnek az elmulasztása, ill. a parafinolajos tavaszi lemosó permetezés tökéletlen technikai végrehajtása. Ugyanakkor, az integrált technológia pozitív hatásaként a parazitoid és predátor kímélő szelektív növényvédő szer alkalmazása következtében több kártevő, pl.: a vértetű, a takácsatka, az aknázómolyok, sodrómolyok, és egyéb lombrágó hernyók kártételi veszélye csökken. A nem integrált technológiákban ezzel ellentétes hatás érvényesül.

Az alma legfontosabb betegségei közül a **lisztharmat** jelentősége a fajtaváltás kiterjesztésével arányosan, fokozatosan mérséklődik. A **varasodás** fertőzés mértékét a csapadékos időjárás mellett döntő mértékben meghatározza a fajták eltérő fogékonysága és a permetezés-technika hiányosságai, noha, biztosított a hatékony növényvédő szerek választék. Járványveszélyes években felvetődő probléma az alkalmazott növényvédő szerek csökkent hatékonysága, ill. a kórokozónak a növényvédő szerekkel szembeni rezisztenciája (lásd pl. a legelterjedtebben alkalmazott strobilurin hatóanyag csoportot tartalmazó készítményeket). Véleményünk szerint sok más tényező is közrejátszott a helyenként katasztrofális károk kialakulásában.

A 2005. évben a **tűzelhalás** járványszerű fellépése elmaradt, ami nem az alkalmazott növényvédő szerek hatékonyságának köszönhető, hanem sokkal inkább a virágzáskori alacsony hőmérséklet miatti kis fertőzési nyomásra vezethető vissza. A továbbiakban is feltétlenül szükséges a kórokozó elleni hatékony védekezési módszerek fejlesztése.